

[Hvidberg.]

naive, og de forstår ikke, at vi egentlig kan blive ved, og tvivler på, om vi på bunden mener noget med vort forslag.

Den højtærede kirkeminister talte om, at der måtte være et udbredt ønske tilstede, og at mangler måtte erkendes. Det kan godt være, at den anden side har bredt sig mere i de senere år, men jeg vil alligevel hævde, at der er et meget alvorligt ønske tilstede i den retning, vi taler om her i dag.

Man retter meget skyts imod os, og nu har også den højtærede kirkeminister talt om den præst — jeg ved ikke, hvem den præst er —, der har skrevet en pjece, hvori han kalder et sådant kirkeråd, som vi foreslår, for en slags overbestyrelse i kristendom. Det lyder gevaldigt, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at hvis der ikke havde været en sådan overbestyrelse i kristendom, dengang da *det* foregik, som står fortalt i Apostlenes Gerninger, kapitel XV, havde vi nu overhovedet ikke siddet her og talt om kirkespørgsmål, for så havde der ingen kirke været i Danmark. Det var altså ganske godt, at der dengang var en slags kirkeråd eller overbestyrelse. Så kan man ganske vist sige, at dengang var forholdene helt anderledes, da eksisterede der ikke en kristen stat — men det skal jeg vende tilbage til. Jeg synes, at det ville slet ikke være nogen dårlig idé, om man i et udvalg — vi må altså ikke få lovforslaget henvist til det udvalg, der er nedsat, så lader vi være med det —, men altså i et andet udvalg, eventuelt også her i dag, talte om tingene på en mere — hvad skal jeg sige — rolig og venlig måde. Man kunne f. eks. begynde med at prøve på at nå frem til det, som vi egentlig er enige om, og som egentlig alle parter virkelig vil — det vil jeg prøve på at udtrykke ganske kort.

En af vanskelighederne ved hele denne sag er, at ordet kirke har så mange forskellige betydninger. Det betyder til den ene side et åndsfænomen, noget rent åndeligt, til den anden side en institution. Men hvis man ville spørge mig, ville jeg sige: kirken, den er der, hvor evangeliet prædikes og sakramenterne forvaltes, kirken, den er der, hvor der foregår en virkning af Gud. Dermed er så at sige den guddommelige side af kirken betegnet. Men så er kirken tillige forsamlingen af dem, der modtager denne virkning, den menneskelige organisation af denne forsamling og denne forsamlings opgave udadtil i det praktiske og politiske liv. Det er den menneskelige side af kirken, og kirken er altså en kirke af syndere. Deraf kommer det, at folk så tit angriber

kirken. Det er, fordi de udelukkende tænker på den åndelige side af den, de tænker ikke på, at kirken også er en kirke af syndere.

Nu er der måske nogle, der smiler, når jeg bruger dette udtryk: en kirke af syndere eller taler her i rigsdagen om en virkning af Gud. I hvert fald er det givet, at sådanne udtryk i denne sal føles fremmedartede, måske oven i købet lidt underlige, og det er, synes jeg, ikke så lidt betegnende, at sådanne talemåder i virkeligheden føles fremmedartede i denne forsamling, som skal lovgive om kirkens indre forhold. Man ser også, at der i øjeblikket af et af rigsdagens partier ikke er et eneste medlem tilstede her — jo, nu kom der een, men så er der altså af et af rigsdagens partier kun een tilstede, den rigsdag, som skal lovgive om disse ting, vi taler om, de grundlæggende spørgsmål vedrørende forholdet mellem stat og kirke. Men dette var et lille indskud. Altså, det fælles, det, vi er enige om, når vi har gjort op, at kirken har både en åndelig, en guddommelig side og en menneskelig side, er, at vi gerne vil skaffe denne åndelige, denne guddommelige side, kirkens liv og centrale tjenesteøvelse, så gode kår og så passende rammer som muligt. Det er egentlig bare om måden, vi er uenige. Og dér er det, vi er nogle enkelte — og det viser sig altså, at vi her i salen måske er mere fåtallige end i den danske befolkning —, som synes, at kirkens livsordning og kirkens tjenesteøvelse trods alt, hvad der nu her er sagt om den lykke, hvori den befinder sig, alligevel ikke er tilstrækkeligt sikret, at dens selvstændighed og frihed ikke er tilstrækkeligt sikret.

Nu kan man måske nok smile ad det, når jeg siger det, men jeg tænker også på fremtiden og på de forhold, der kan komme, og som vi ikke kender. Man har hele tiden her talt om, at kirken har det godt, det er gået så udmærket, og staten yder kirken både frihed og støtte. Men vi ved ikke, hvad der kan komme, og jeg tror ærlig talt, at når man i Norge er skredet til noget i retning af en kirkeforfatning, hænger det sammen med de erfaringer, man har gjort under krigen.

Så kan man sige, som det ærede medlem fru Bodil Koch sagde, at det er lige meget, om vi har den ene eller den anden kirke — hvis vi får en sådan totalitær besættelse, tager den os allesammen. Men det er ikke ligegyldigt, om den tager os legalt eller illegalt, det er ikke ligegyldigt, om vi kan sige til de mennesker: ja, men det strider mod lov og ret. Det er ikke ligegyldigt, om de kan komme og sige: vi er statsmagten, og vi gør sådan og sådan, og vi har lov til det,